

CPK – Newsletter 1/2023

Letní semestr 2023
1. února 2023

OBSAH:

CPK
Fórum CPK
Přednášky
Doporučujeme

CENTRUM PRÁVNÍ KOMPARATISTIKY

Právnická fakulta
Univerzita Karlova
místnost č. 410 / 4. patro
nám. Curieových 7
116 40 Praha 1
tel.: 221 005 576
fax: 221 005 574
<http://www.komparatistika.cz/>
kolarikova@prf.cuni.cz

Vedoucí:

prof. JUDr. Luboš Tichý

Akademičtí pracovníci:

JUDr. Jiří Hrádek, Ph.D., LL.M.
JUDr. Petra J. Pipková, Ph.D.,
LL.M.eur

Odborní pracovníci:

Mgr. Tomáš Troup, LL.M.
Mgr. Jan Slaviček
Halka Kolaříková (tajemnice)

Externí spolupracovníci:

Mgr. Jan Balarin, Ph.D.
Dr. Tobias Endrich-Laimböck M. Jur.
Dr. Andreas Frössel, MA
Mgr. Slavomíra Henčková, Ph.D.,
LL.M.
Mgr. et Mgr. Vít Zvánovec
JUDr. Mgr. Bohdan Žáček

CPK

Centrum právní komparatistiky („CPK“) je pracovištěm Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, které bylo zřízeno 1. října 2009. Posláním CPK je srovnávat základní právní instituty různých právních řádů s cílem odhalit přednosti a zápory té které úpravy a využít tyto poznatky i při přípravě české legislativy a její aplikaci v právní praxi. CPK se přitom soustřeďuje na soukromé a evropské právo.

FÓRUM CPK

CPK pořádá v letním a zimním semestru zpravidla každý druhý čtvrtek přednášky a semináře na aktuální témata. Není-li uvedeno jinak, konají se v **místnosti č. 412, 4. patro budovy PF UK od 17.30** Předpokládáné ukončení včetně diskuse je v 19.00. Zájemci o danou problematiku jsou srdečně vítáni. Vstup je volný. Registrace na: kolarikova@prf.cuni.cz Připojení přes Zoom: <https://cuni-cz.zoom.us/j/98780936959>

PŘEDNÁŠKY

Změna statutu svěřenského fondu: základní pojmy
(2.3.2023, JUDr. Vít Lederer, Ph.D., katedra občanského práva PF UK)

Za trvání svěřenského fondu se mohou vyskytnout okolnosti, na které zakladatel ve statutu nepamatoval a které znemožňují či podstatně znesnadňují dosažení jeho původního záměru. Pro tyto případy zákon nabízí řešení spočívající ve vnějším zásahu soudu, který je povolán k tomu, aby rozhodl o úpravě statutu, případně aby svěřenský fond zrušil. Ukazuje se, jak důležité je mít ve statutu dobře a jasně vyjádřený účel svěřenského fondu, neboť ten je relevantním východiskem pro správné posouzení potřeby změny statutu a pro její ospravedlnění. Není neběžnou praxí, že statut přiznává zakladateli právo změnit statut, ať už jednostranně nebo se souhlasem dalších osob. Je však takto nastavený vnitřní modifikační mechanismus slučitelný s koncepcí nezávislého vlastnictví, na níž je právní úprava svěřenského fondu postavena? Zodpovězení této otázky závisí především na zvláštní podstatě svěřenského fondu.

Autonomie vůle v civilním procesu a ochrana slabší strany
(16.3.2023, Mgr. Ing. Tomáš Střeček, LL.M., Ph.D., katedra občanského práva PF UK)

Zásada ochrany slabší strany je korektivem autonomie vůle v občanském právu. Slabší stranou v civilním procesu je ta, která není profesionálem a profesionála (advokáta) si nemůže dovolit. Uvedená zásada se zpravidla projevuje tak, že se poskytuje zvýšená ochrana právům slabších před fakticky silnějšími subjekty (zpravidla profesionály), aby silnější nemohli – ve hmotněprávní oblasti – této své převahy nepřiměřeně využít na úkor slabších. V procesní sféře se pak zásada ochrany slabší strany projevuje převážně v pravidlech týkajících se soudních poplatků, náhrady nákladů řízení a práva na právní pomoc. Referát se zaměří i na problematiku mezi procesních smluv se slabší stranou, převrácení důkazního břemene a otázku obstarávání důkazů stranou s informačním deficitem.

Poslední vývoj náhrady škody v unijním kartelovém právu
(30.3.2023, prof. W. – H. Roth, Univerzita Bonn)

Rozsudek SDEU ve věci Courage v Crehan z r. 1991 znamenal určitý přelom ve vývoji práva hospodářské soutěže, neboť připustil jeho usměrňování prostřednictvím soukromoprávního vynuocování nároků na náhradu škody způsobené kartelistou. Toto rozhodnutí mělo za následek nejen existenci celé řady soudních řízení v jednotlivých členských státech, vyvolalo rozsáhlou diskusi v akademických kruzích, ale vedlo i k přijetí směrnice 2014/104/EU (dále Směrnice) upravující režim nároků na náhradu škody vyvolaných porušením unijního soutěžního práva. Předmětem přednášky je hledání odpovědí zejména na otázky souladu Směrnice s primárním unijním právem a problematiky měřítko pro posuzování právnosti některých pravidel Směrnice. Přednáška se zabývá problematikou žaloby na náhradu škody jako možným autonomním právním prostředkem nápravy a jeho mezemi v pojetí Směrnice. Konečně shrnuje odpovědi na dané otázky a představuje tak vlastní řešení této velmi významné soutěžně-právní problematiky. **V angličtině, se simultánním tlumočením.**

Vývoj práva kupní smlouvy v unijním právu
(20.4.2023, prof. Thomas Pfeiffer, Univerzita Heidelberg)

Vývoj práva kupní smlouvy zasluhuje pozornost již s ohledem na jeho ústřední úlohu v rámci smluvního práva jako celku. Předmětem přednášky je analýza jednotlivých pokusů o harmonizaci této oblasti v EU, tedy směrnice o spotřebitelské kupní smlouvě, původního návrhu směrnice o právech spotřebitelů, akademického návrhu společného referenčního rámce pro evropské smluvní

právo, návrhu nařízení o společném právu kupní smlouvy a konečně platné směrnice o koupi zboží. Zároveň se přednáška soustředí na obsahovou analýzu poslední jmenované směrnice a s tím spojené zásadní změny v evropském právu kupní smlouvy.

V němčině, se simultánním tlumočením.

Plaidoyer za změnu unijní regulace nepřiměřených ustanovení ve spotřebitelských smlouvách (27.4.2023, Matthias Lehmann, Univerzita Vídeň)

Směrnice o nepřiměřených ustanoveních ve spotřebitelských smlouvách je jedním z hlavních stavebních kamenů evropského soukromého práva. Vzdor tomu je tento právní akt v jednotlivých členských státech velmi rozdílně chápán a transponován. Ani Soudnímu dvoru Evropské unie se nepodařilo dosáhnout jednotného výkladu. Důvodem pro tento jev je forma právního aktu, neboť směrnice poskytuje členským státům velmi rozsáhlý prostor k transpozici jednotlivých předpisů. Výrazné rozdíly národních právních úprav členských států jsou typickým zdrojem právní nejistoty a poruch hospodářské soutěže. Tento příspěvek proto navrhuje, přepracovat obsah směrnice a vtělit jej do přímo aplikovatelného nařízení.

V němčině, se simultánním tlumočením.

F.A. Mann – Velký právník a jeho odkaz (11.5.2023, prof. Gerhard Danemann, Humboldt Universität Berlin)

F.A. Mann (1907-1991) se narodil a vystudoval v Německu. Jako celá řada vynikajících německých židovských profesorů po nástupu nacismu emigroval a v Londýně se stal advokátem. Současně působil v akademické sféře. Pozornosti si zaslouží jeho díla v oblasti finančního práva, významným způsobem ovlivnil mezinárodní právo veřejné, mezinárodní právo soukromé, obchodní právo a právní komparatistiku. Jeho život a dílo je předmětem výzkumu týmu vědců vedených přednášejícím a Jasonem Allenem. Předmětem výzkumu je téměř 12 000 dokumentů shromážděných v archivech Humboldtovy univerzity v Berlíně. Přednáška poprvé zveřejní část výsledku rozsáhlého projektu.

V němčině, se simultánním tlumočením.

Funkční subjektivizace v deliktním právu (18.5.2023, dr. Tobias Endrich, Univerzita Mnichov)

Funkční subjektivizace (functional subjectivisation) je mechanismem, který motivuje občana k dodržování objektivního práva (právního řádu). Funkce filtru procesních

a hmotněprávních předpokladů žaloby, které se váží na konkrétní, individuální skutkový stav, je v důsledku toho změkčena. To ovšem rozšiřuje okruh oprávněných osob k žalobě ve prospěch rozsáhlé soudní kontroly v kolektivním zájmu. S ohledem na aktuální diskusi ohledně zájmu na ochraně klimatu, zaměřuje se přednáška na vybrané oblasti deliktního práva, a analyzuje tyto subjektivizační tendence.

V němčině, se simultánním tlumočením.

Nároky na náhradu nemajetkové újmy a jejich dědění (25.5.2023, prof. Wolfgang Wurmnest, Univerzita Hamburk)

Německý zákonodárce umožnil v občanském zákoníku (BGB) z r. 1900 náhradu nemajetkové újmy jen ve velmi omezeném rozsahu. Během dlouhodobého používání této úpravy však soudy podstatným způsobem působnost náhrady za nemajetkové újmy rozšířily. Tato liberalizace je ovšem nerovnoměrná. Omezení nároků na náhradu újmy v důsledku porušení osobnostních práv judikatura neodstranila. Tyto nároky nejsou podle dnes platného práva na rozdíl od nároku na náhradu bolestného předmětem dědění (viz rozsudek německého Spolkového soudního dvora z listopadu 2021 ve věci tzv. „Kohlových protokolů“). Přednáška srovnává německou úpravu s rakouským právem a odůvodňuje, proč musí být judikatura korigována.

V němčině, se simultánním tlumočením.

Odpovědnost podniků za porušení základních práv v dodavatelských řetězcích (7.6.2023, Prof. Karsten Thorn)

Podnikům je důrazně ukládáno, aby v rámci svých dodavatelských řetězců dodržovaly standardy základních lidských práv. Podnětem k tomu byly případy otrockého vykořisťování zaměstnanců, které vedly i k několikanásobným úmrtím. V současné době existuje celá řada národních právních úprav, které ovšem vykazují jak ve své působnosti, tak ve způsobu úpravy významné rozdíly. Na evropské úrovni se iniciativy Evropského parlamentu a Rady ujala Komise: návrh unijní směrnice nazývané „Evropský zákon o dodavatelských řetězcích“. Přednáška je pokusem srovnání vybraných právních úprav a klade si zejména následující otázky: Jaké jsou předpoklady k jejich aplikaci, zejména které podniky jsou adresáty těchto právních aktů? Jaká je jejich působnost? Neomezují se jen na určité typy porušení základních lidských práv? Které standardy jsou relevantní? Závěrem se navrhuje vlastní „lepší“ řešení.

V němčině, se simultánním tlumočením.

Subjektivní momenty v kategorii protiprávnosti (14.6.2023, doc. Filip Melzer, PF UJEP Olomouc)

Naše moderní právní dogmatika si za posledních 200 let navykla odlišovat protiprávnost a zavinění, jako dvě odlišné právní kategorie. Protiprávnost má být kategorií objektivní, naproti tomu zavinění má vycházet ze subjektivních hledisek. Dříve to tak samozřejmě nebylo, stejně jako to ani dnes není zcela samozřejmý přístup ve všech vyspělých právních řádech. I v našem prostředí se připouštělo působení i objektivních hledisek, jako např. v rámci posuzování zavinění odborníka. Naproti tomu nelze podobné prolínání obou hledisek pozorovat u kategorie protiprávnosti, která je často chápána jako „čistě“ objektivní. Cílem tohoto příspěvku je podrobit tento koncept „čistě“ objektivní protiprávnosti kritice. Současně je třeba se ptát, zda stále ob stojí rozlišení protiprávnosti a zavinění.

Pojem kreačního práva a jeho vztah k institutu námitky (22.6.2023, Prof. Luboš Tichý, CPK, PF UK)

Předmětem přednášky jsou dva instituty, jež si zasluhují bližšího zpracování. Kreační právo je oprávnění založit nebo blíže obsahově vymezit, změnit či zrušit právní vztah mezi oprávněným a druhou osobou. Jedná se o subjektivní právo, jehož výkon spočívá v jednostranném projevu vůle adresovaném druhé straně. Druhem kreačního práva je institut námitky, kterou referent chápe jako jednostranný projev vůle obranného charakteru, jenž svými účinky může v rozdílné míře omezit výkon obligačních subjektivních práv.

DOPORUČUJEME

22nd Annual Conference of European Tort Law, Vídeň, 13.-14.4.2023, informace na www.ectil.org

Essential information on court practice and legislation in the area of tort law of 34 legal orders in 2022 including a Special Session on „Prospectus Liability“.

Tagung der Wissenschaftlichen Vereinigung für Internationales Verfahrensrecht, 20.4.-22.4. 2023, Univerzita Bern, právnická fakulta